

Οι άγγελοι και οι Πατριάρχες του Ισραήλ

[Ορθοδοξία](#) / [Παλαιά Διαθήκη](#)

[Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος](#)

Η φιλοξενία του Αβραάμ

Ο Θεός, μετά την παρακοή και πτώση του ανθρώπου άρχισε την πορεία ανάκλησης και σωτηρίας του ανθρωπί-νου γένους. Ο Αβραάμ ήταν ο πρώτος που απάντησε στη κλήση του Θεού. Η διήγηση της φιλοξενίας που πρόσφερε στους τρεις επισκέπτες αγγέλους και αναφέρεται στη Γένεση (κεφ. 18) είναι ενδιαφέρουσα.

«Εμφανίσθηκε στον Αβραάμ ο Κύριος, στη δρυ του Μαμβρή, ενώ καθόταν στην είσοδο της σκηνής στον καύσω-να της ημέρας. Και αφού ύψωσε τα μάτια του είδε τρεις άνδρες οι οποίοι στέκονταν κοντά του. Μόλις δε τους είδε έτρεξε από την είσοδο της σκηνής του να τους προϋπαντήσει και προσκύνησε μέχρι του εδάφους και είπε· «Κύριε, αν βρήκα χάρη ενώπιόν σου, παρακαλώ μη διαβείς χωρίς να παραμείνεις στον δούλο σου. Ας φέρουν, παρα-καλώ, νερό για να πλύνετε τα πόδια σας και να αναπαυθείτε κάτω από το δένδρο...» (Γεν. 18,1-4)

Ο Αβραάμ κάθεται στη δροσιά της μεγάλης σκηνής του και ατενίζει την πεδιάδα

που απλώνεται μπροστά του. Ξαφνικά βλέπει τρεις άνδρες να έρχονται προς το μέρος του. Τους καλωσορίζει και τους τρεις με ένα όνομα στον ενικό: «Κύριε». Τους προσφέρει κάθισμα κάτω από τη σκιά του δένδρου, νερό για να πλύνουν τα πόδια, ενδεικτικό της συγκινητικής επιθυμίας του ανθρώπου να προσφέρει στο Θεό αυτό που είναι για τον ίδιο το πιο πολύτιμο.

Οι τρεις άγιοι επισκέπτες προφήτεψαν τη γέννηση του Ισα-άκ, για την οποία η Σάρα, που ήταν «προβεβηκυία ημερών», δηλ. μεγάλη στην ηλικία, γέλασε από δυσπιστία. Ήταν κάτι ακατανόητο γι' αυτήν. Στη συνέχεια οι τρεις επισκέπτες προφήτευσαν την καταστροφή των Σοδόμων και Γομόρρων. Ο Αβραάμ παρακάλεσε για τους κα-τοίκους των καταδικασμένων πόλεων και ταπεινά ικέτευσε για έλεος: «Ϊδού τολμώ να μιλήσω εγώ προς τον Κύριό μου, ενώ είμαι γη και σποδός» (Γεν. 18,27). Η ικεσία του εισακούστηκε.

Οι προφητείες των τριών αγίων αγγέλων επαληθεύθηκαν. Ο Λωτ και η οικογένειά του σώθηκαν από την κατα-στροφή των Σοδόμων. «Συνέλαβε η Σάρα και εγέννησεν υιόν ενώ ευρίσκετο εις το γήρας και εκάλεσεν ο Αβραάμ το όνομα του υιού του Ισαάκ...» (Γεν. 21,3).

Σύμφωνα με την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας η επίσκεψη των τριών αγγέλων στον Αβραάμ ερμηνεύεται ως η πρώτη εμφάνιση των τριών προσώπων

της Αγίας Τριάδος. Το ότι οι τρεις άγγελοι θεωρήθηκαν ως ένα Πρόσωπο φαίνεται και από το διάλογο που γίνεται στο τρίτο πρόσωπο ενικού. «Και αναχώρησε ο Κύριος μόλις έπαυσε να ομιλεί προς τον Αβραάμ· και ο Αβραάμ επέστρεψε στον τόπο του». (Γεν. 18,33).

Οι τρεις άγγελοι είναι μια αποκάλυψη του Θεού, μάλλον, παρά μία αγγελική εμφάνιση. Ο άγιος Διονύσιος Αρεοπαγίτης λέει σχετικά με το γεγονός αυτό: «Δεχόμενοι με τους άϋλους και άτρομους οφθαλμούς του νου μας την αρχική και την υπεραρχική δω-ρεά του Φωτός του θεαρχικού Πατρός που με σύμβολα μας αποκαλύπτει τις ιεραρχίες των αγγέλων, ας ανυψωθούμε πάλι απ' αυτήν τη φωτοχυσία προς την αρχική ακτίνα της».

Στην Ορθόδοξη αγιογραφία η Αγία Τριάδα απεικονίζεται με τους τρεις αγγέλους που φιλοξένησαν ο Αβραάμ και η Σάρα. Είναι η πιο γνήσια εικόνα του Τριαδικού Θεού, όπως αποκαλύφθηκε στους ανθρώπους και που εκφράζεται επίσης τέλεια με τα λόγια των ύμνων: «Συ πάλαι σαφώς τω Αβραάμ ως ώφθης τρισυπό-στατος, μοναδικός τε φύσει Θεότητος, θεολογίας το ακραιφνέστατον, τυπικώς ενέφηνας, και πιστώς υμνούμεν σε, τον μονάρχην Θεόν και τρισήλιον» (Μεσονυκτικό της Κυριακής. Ήχος Α').

Στην ιστορία του Αβραάμ που στέλνει τον Ελιέζερ, έναν πιστό δούλο του, να βρει σύζυγο για τον Ισαάκ, ο άγγελος φωτίζει και καθοδηγεί και δεν εμφανίζεται ως φύλακας και αγγελιοφόρος. Ο Αβραάμ είπε στον δούλο του να μη φοβηθεί τίποτε γιατί είναι ο Θεός εκείνος που: «Θα αποστείλει τον άγγελόν του οδηγόν σου και θα λάβεις γυναίκα διά τον υιόν μου» (Γεν. 24,7). Ο άγγελος δεν γίνεται ορατός, αλλά κατευθύνει τις σκέψεις του Ελιέζερ, που προσευχόταν στον Θεό. Η περιφρούρηση του αγγέλου έκανε το επικίνδυνο ταξίδι ασφαλέστατο και επιβεβαίωσε τον υπηρέτη του Αβραάμ για την επιτυχία της αποστολής του.

Αυτή την έννοια του αγγέλου που προστατεύει τους τα-ξιδιώτες τη βρίσκουμε επίσης και στην ιστορία του Τωβία. Είναι μια πίστη που επικράτησε και αργότερα στη Χριστιανική Παράδοση και που συνοδεύει τους ταξιδιώτες ιδιαίτερα όταν ξεκινούν για μακρινά και δύσκολα ταξίδια.

Ο Λωτ

Στην ιστορία του Λωτ παρουσιάζεται ο άγγελος ως φύ-λακας και ως αγγελιοφόρος. Ο Θεός έστειλε δύο αγγέλους στα Σόδομα να σώσουν τον Λωτ αλλά και να προειδοποιήσουν για την καταστροφή των δύο πόλεων, που τα ονόματά τους συνδέονται με τις πιο τρομερές ακολασίες. Ούτε οι δύο εξ ουρανού αγγελιοφόροι γλύτωσαν τις βρισιές και τις κοροϊδίες της έκφυλης και ακόλαστης

σύγκρου-σης που είχαν μαζί τους οι κάτοικοι των δύο πόλεων.

Ο Λώτ καθόταν στην πύλη της πόλης των Σοδομών όταν είδε δύο αγγέλους να τον πλησιάζουν(Γεν. 19,1-17. 21,9-21) . Σηκώθηκε να τους συνα-ντήσσει και τους κάλεσε στο σπίτι του να ξεκουραστούν. Οι Σοδομίτες όμως προσπάθησαν να κακοποιήσουν τους δύο επισκέπτες και περικύκλωσαν το σπίτι του Λωτ και έπεσαν επάνω του για να τον χτυπήσουν. Οι άγγελοι έσυραν τον Λωτ μέσα στο σπίτι και έκλεισαν την πόρτα, τύφλωσαν δε τους Σοδομίτες που είχαν επιτεθεί ώστε να μη βλέπουν την πόρτα του σπιτιού και έτσι απομακρύνθηκαν. Οι άγγελοι μετά από αυτό αποκαλύφθηκαν στον Λωτ και την οικογένειά του και τους είπαν ότι ο Κύριος τους έστειλε για τη σωτηρία τους και να φύγουν από την καταδικασμένη να χαθεί πό-λη, και βγαίνοντας από αυτή να μη σταθούν πουθενά στα περίχωρα και να μη κοιτάξουν πίσω. Η γυναίκα όμως του Λωτ γύρισε να κοιτάξει και αυτόματα έγινε στήλη άλατος. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι εξ αιτίας της προσευχής του Αβραάμ μάλλον πα-ρά εξ αιτίας της δικής τους αρετής, οι δύο φύλακες άγγελοι προστάτευσαν τον Λωτ και την οικογένειά του.

Ο Ιακώβ

Το όραμα του Ιακώβ -άγγελοι που ανέβαιναν και κατέβαιναν στην ουράνια κλίμακα- φαίνεται να είναι η πρώτη καθαρή εικόνα που δόθηκε στους ανθρώπους για τα ουρά-νια πνεύματα. Παρ' όλα αυτά και ο ίδιος ο Ιακώβ φάνηκε να έχει μια σύγχυση. Στους επόμενους στίχους από τη Γένε-ση δεν μπορούμε να καταλάβουμε αν τελικά πάλεψε με τον φανερωθέντα Θεό ή με έναν από τους αγγέλους Του: «Αναχώρησε ο Ιακώβ από τη Βηρσαβεέ και πήγε στη Χαρράν. Έφτασε δε σε ορισμένο τόπο και πέρασε τη νύχτα εκεί, διό-τι είχε δύσει ο ήλιος. Αφού πήρε έναν από τους λίθους του τόπου, τον έβαλε προσκέφαλο και κοιμήθηκε. Είδε στο όνειρό του μια σκάλα στηριγμένη στη γη, της οποίας η κο-ρυφή έφτανε στον ουρανό και οι άγγελοι του Θεού ανέβαιναν και κατέβαιναν. Πάνω από την σκάλα στεκόταν ο Κύριος και είπε. Εγώ είμαι ο Θεός του πατέρα σου Αβρα-άμ και ο Θεός του Ισαάκ. Μη φοβάσαι. Τη γη στην οποία ξαπλώνεις θα τη δώσω σε σένα και στους απογόνους σου. ... Όταν ο Ιακώβ σηκώθηκε, το πρωί πήρε το λίθο τον οποίο είχε ως προσκέφαλο και τον τοποθέτησε ως στήλη και έχυσε λάδι στην κορυφή της...» (Γεν. 28,10-13, 18).

Ο Ιακώβ χύνοντας λάδι στην πέτρα ονόμασε τον τόπο εκείνο «οίκο του Θεού και πύλη του ουρανού». Πιθανόν να ήταν ο πρώτος που κατάλαβε, έστω και συγκεχυμένα, ότι ο Κύριος ήταν περιτριγυρισμένος από ουράνιες δυνάμεις. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην υμνολογία η Θεοτόκος παρομοιάζεται με αυτή την ουράνια κλίμακα «δι' ης κατέβη ο Θε-ός» και δι' αυτής ανεβαίνουμε στον ουρανό. Αυτή ενώνει γη και ουρανό.

Ο Ιακώβ, ύστερα από πολλές περιπλανήσεις και αφού δούλεψε δεκατέσσερα χρόνια στα κτήματα του πεθερού του -είχε παντρευτεί την όμορφη Ραχήλ- άρχισε να κάνει το σπιτικό του όπως τον είχε διατάξει ο Κύριος. Στο μεταξύ ο Ιακώβ σκέφτηκε να πάει να συναντήσει τον αδελφό του Ησαύ από τον οποίο είχε πάρει τα «πρωτοτόκια αντί πινα-κίου φακής» (Γεν.25), έκλεψε δηλαδή την ευλογία του πατέ-ρα του Ισαάκ. Έστειλε λοιπόν αγγελιοφόρους με πολλά δώρα για να κατευνάσουν τον θυμωμένο Ησαύ. Ενώ με μεγάλη αγωνία περίμενε να δει τα

αποτελέσματα της αποστολής, ο Ιακώβ είχε τη δεύτερη μεγάλη εμπειρία του με τον ουράνιο κόσμο· πάλαιψε όλη νύχτα με έναν άγγελο:

«Ο Ιακώβ (αφού έστειλε την οικογένειά του πέραν του ποταμού) έμεινε μόνος (για να προσευχηθεί). Και εμφανί-σθηκε κάποιος που πάλαιψε μαζί του μέχρι το πρωί. Όταν δε είδε ότι δεν μπορούσε να τον νικήσει τον χτύπησε στον μηρό του. Και εξαρθρώθηκε η άρθρωση του μηρού του Ια-κώβ ενώ πάλευε με τον άγνωστο. Τότε αυτός είπε· άφησέ με να φύγω διότι χάραξε η ημέρα. Ο Ιακώβ απάντησε· δεν θα σε αφήσω να φύγεις αν δεν με ευλογήσεις» (Γεν. 32,24-26).

Ο Ιακώβ αντιλαμβάνεται ότι εκείνος με τον οποίον επί ώρες πάλευε δεν ήταν άνθρωπος, αλλά σταλμένος από τον ουρανό και ζητάει απ' αυτόν να τον ευλογήσει.

Όταν, στα βαθιά γηρατειά του πια, ο Ιακώβ ευλόγησε τα παιδιά του Ιωσήφ δεν μπέρδεψε το Θεό με τον άγγελό Του, αλλά προσευχήθηκε στο Θεό και στον άγγελο του Θεού και τα λόγια του ήταν καθαρά: «Ο Θεός τον οποίον ευαρέστησαν οι πατέρες μου Αβραάμ και Ισαάκ, ο Θεός ο οποίος υπήρξε ποιμένας μου από την νεότητά μου έως σή-μερα, ο άγγελος, ο οποίος με λύτρωσε από κάθε κακό, είτε να ευλογήσει τα παιδιά αυτά...» (Γεν.48,15-16).

Δεν είναι πάντοτε εύκολο να ξεχωρίζεις τον άγγελο του Θεού από τη θείκη εμφάνιση. Η γνώση που έχουμε σχετικά με τους αγγέλους είναι ατελής, αλλά από την αρχή της βι-βλικής διήγησης εύκολα διακρίνουμε δύο ιδιότητες στα ουράνια όντα: του αγγελιοφόρου και του φύλακα-προστάτη. Οι συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης κατανόησαν ότι οι άγγελοι είναι περισσότερο σαν το Θεό παρά σαν τον άνθρωπο. Τότε μόνο μπορούμε να κατανοήσουμε σω-στά τους αγγέλους, όταν τους δούμε ως διακόνους του Θεού, οι οποίοι εφαρμόζουν απόλυτα τις εντολές του, εκπληρώνουν την αποστολή τους εκτελώντας πάντοτε το θέλη-μα του Θεού. Δεν πρέπει όμως να συγχέομε τον άγγελο -κτίσμα του Θεού- με την εμφάνιση τού ίδιου του Θεού μέσα από τις άκτιστες ενέργειές του.

<https://bit.ly/3ET96q5>